

Werkgroep ventilatie en Covid 7 oktober 2020

Aanwezig:

- V&J/programmadiirectie samenleving en Covid-19 (PSC19) 5.1.2e
- VWS/programmadiirectie Covid19 (PDC19) 5.1.2e
- VWS/langdurige zorg 5.1.2e
- SZW/Inspectie 5.1.2e
- RIVM 5.1.2e
- I&W 5.1.2e
- BZK/Rijksvastgoedbedrijf 5.1.2e
- GGD/werkgroep binnenmilieu 5.1.2e
- BZK 5.1.2e
- BZK 5.1.2e

Afwezig:

- V&J/PSC19 5.1.2e
- VWS/PDC19 5.1.2e
- OC&W 5.1.2e 5.1.2e
- EZK 5.1.2e

Voorstelronde

- 5.1.2e (RIVM) houdt zich bezig met aerogene verspreiding Covid, waaronder onderwerp ventilatie
- 5.1.2e (RVB) houdt zich onder meer bezig met scan gebouwvoorraad RVB
- 5.1.2e (Inspectie SZW) houdt zich bezig met aanpassing Arboregelgeving ivm Covid, uitgangspunt: stand van wetenschap samenwerking met 5.1.2e RIVM en 5.1.2e
- 5.1.2e (VWS/PDC19) binnen VWS verantwoordelijk voor onder meer onderwerp ventilatie
- 5.1.2e (VWS/langdurige zorg) houdt zich onder meer bezig met controle ventilatiesystemen door vastgoedbeheerders in verpleeghuizen, gehandicaptenzorg
- 5.1.2e (GGD) 5.1.2e werkgroep binnenmilieu van GGD'en
- 5.1.2e (V&J/PSC19) houdt zich bezig met maatregelen tegen Covid w.o. ventilatie
- 5.1.2e (BZK) houdt zich binnen afdeling Bouwregelgeving en Bouwkwiteit bezig met Gezondheid en gebouwen w.o. ventilatie
- 5.1.2e helpt met verslaglegging

→ EZK is afwezig. VWS had voorgesteld hen uit te nodigen. 5.1.2e gaat na of dit nog gewenst is.

→ Hoe ziet men deze werkgroep, wat zijn de behoeftes –irt organisatiestructuur Covid

Omschreven doel:

Doel van de werkgroep is van elkaar te weten waar wij mee bezig zijn op het punt van ventilatie (of breder gezien aerosolen) in relatie tot Covid-19 en om onderling informatie uit te wisselen. Om wanneer nodig het directeurenoverleg Covid-19 te informeren over relevante ontwikkelingen. En daarnaast natuurlijk ook om als Rijksoverheid met één mond te spreken als het om dit thema gaat.

We zullen af en toe (digitaal) bijeenkomen en voor het overige vooral via de mail elkaar op de hoogte houden van wat speelt.

Dit wordt onderschreven.

Aanvulling: weten waar vragen neergelegd kunnen worden, anticiperen, vooruitkijken.

Organisatiestructuur rond Covid:

- Doc-19 directeuren alle departementen overleggen minimaal 2x per week
- ACC SG's alle departementen, ambtelijk voorportaal
- MCC Ministers alle departementen, onderraad

→ 5.1.2e kunnen jullie een overzicht geven van de andere werkgroepen die er zijn?

→ Op agenda ACC staan scenariostudies ventilatie, 5.1.2e gaat na wat er door wie verwacht wordt.

→ *Gestuurde stukken:*

- Onderzoek scholen (OC&W)

Inventarisatie ventilatie scholen van de is op 1 oktober uitgebracht

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/10/01/kamerbrief-rapportage-landelijk-coördinatieteam-ventilatie-op-scholen>. Bij 11% van de 79% respondenten is onderzoek uitgevoerd en de ventilatie niet op orde bevonden. Bij 38% is na onderzoek de ventilatie wel goed gebleken. Een groot deel moet nog onderzocht worden.

Er is extra geld beschikbaar gesteld om ventilatie in scholen op orde te krijgen.

- Vraag naar geldende regelgeving/richtlijnen (vanuit BZK)
- Bij de scholen bleek dat naast het Bouwbesluit ook de Arboregelgeving eisen stelt aan de ventilatie. Vandaar de vraag of er nog meer regelgeving is waarin eisen aan ventilatie worden gesteld.
-
- Bouwbesluit stelt (minimum)eisen aan de ventilatiecapaciteit (en mogelijkheid om te spuien). Ventilatie is luchtverversing die 24 uur per dag plaats moet vinden. Spuien is luchten: het eenmalig verversen van alle lucht in een ruimte door ramen en deuren tegen elkaar open te zetten. Eisen zijn verschillend voor verschillende gebruiksfuncties en voor bestaande bouw en nieuwbouw. Om na te gaan of een gebouw (nog) aan de Bouwregelgeving voldoet is het vooral van belang om te kijken of functies of indelingen gewijzigd zijn, waarbij mogelijk de ventilatiemogelijkheden niet voldoende aangepast zijn. Bijvoorbeeld bij het creëren van vergaderruimten.
- Een voldoende ventilatiecapaciteit garandeert nog geen voldoende ventilatie. Daarvoor zijn onderhoud en inregelen van het systeem en een juist gebruik van de ventilatievoorzieningen van belang.
-
- In arboregelgeving (Arbowet, Arbobesluit) staat het feitelijk gebruik van het gebouw centraal. Op grond van de Arbowet zal de werkgever op basis van de RIE moeten bekijken welke (aanvullende) maatregelen genomen moeten worden om werknemers tegen risico's te beschermen. In het algemeen hebben in verschillende sectoren werkgevers en werknemers maatregelen beschreven/vastgelegd in een arbocatalogus. Meestal wordt voor ventilatie gewoon naar het Bouwbesluit verwezen. Maar bijvoorbeeld in de arbocatalogus VO zijn eisen uit het 'frisse scholen'-programma opgenomen (CO2 waarden). Wanneer deze arbocatalogi door SZW zijn goedgekeurd maken deze onderdeel uit van de arboregelgeving en wordt hier ook op gehandhaafd.
-
- 5.1.2e : rol van aerogene transmissie is niet duidelijk, maar wordt niet uitgesloten. Inschatting is dat dit geen voornamelijk rol speelt. Rol van ventilatie in voorkomen van of recirculatie in bijdragen aan die

transmissie is dus ook niet duidelijk. Ook bij aerogene transmissie zijn allereerst belangrijk thuis werken, drukte vermijden etc. Vandaar advies ten aanzien van ventilatie dat geen aanvullende maatregelen nodig t.o.v. voldoen aan bestaande regelgeving en richtlijnen. Goede ventilatie is in algemene zin goed voor gezondheid en voorkomen infecties. Daarnaast wel: regelmatig luchten, bijvoorbeeld na bijeenkomsten, en voor alle zekerheid geen sterke luchtstromen van persoon naar persoon.

Er zijn wel partijen die de rol van aerosole transmissie groter inschatten en daarmee nog andere maatregelen voorstaan. RIVM ziet daarvoor geen basis in de huidige stand van kennis.

-
- Waar RIVM in het advies over ventilatie <https://ci.rivm.nl/ventilatie-en-covid-19> spreekt over 'huidige eisen voor ventilatie (luchtverversing) in het Bouwbesluit en de geldende landelijke richtlijnen', gaat het dus over de eisen en richtlijnen zoals die pre-Covid al golden:
- Dat zijn dus eisen in Bouwbesluit en Arboregelgeving en er zijn regels voor ventilatie opgenomen in de Drank- en horecawet, die overigens binnenkort vervallen. Verder zijn er bestaande hygiënerichtlijnen vanuit het RIVM voor scholen en verpleeghuizen en richtlijnen vanuit NOC/NSF voor sportlocaties.
-
- **5.1.2e** meldt dat diverse arbocatalogi nu ook op het punt van ventilatie worden aangepast agv. Covid. Dat lijkt in strijd met het advies van RIVM. Het zijn echter de sectoren zelf die deze catalogi opstellen. Als zij meer willen doen dan strikt noodzakelijk moeten zij dat zelf weten.

→ **5.1.2e**, kan jij aangeven waar arboregelgeving nu 'dreigt' te gaan afwijken van het advies van RIVM t.a.v. ventilatie?

→

- Nota RvB (vanuit Rijksvastgoedbedrijf) -quick scan, communicatiebericht
- De nota omvat een communicatiebericht. Dit kan (her)gebruikt worden door anderen.
- RVB ontwikkelt een quick scan voor het eigen bezit waarmee gebouwbeheerders een snelle inschatting kunnen maken of de ventilatie aan het RIVM advies voldoet.
-
- Vraag kerken (vanuit JenV)
Vraag is wat kerken qua ventilatie moeten doen bij meerdere vieringen op een dag, zoals tijdens kerst. Kerken willen een interval tussen diensten hanteren waarin gelucht wordt. **5.1.2e** geeft aan dat er t.a.v. kerken geen beleidswijziging is. BZK geeft aan dat hier ventileren en luchten verward worden. 10 minuten luchten heeft hetzelfde effect als 4,5 uur. Het gaat om snel vervangen van de vieze lucht.

○

→ **5.1.2e** maakt een conceptantwoord en stuurt een mail.

→

- Berichtje school (vanuit BZK)
School geeft advies om hoewel ventilatiesysteem is goedgekeurd op advies van GGD de ramen open te zetten en rekening te houden met meer stookkosten. **5.1.2e** GGD adviseert scholen zo veel mogelijk te ventileren en scholen geven zelf invulling aan dat bericht. Dat betekent niet dat de ramen open moeten als het koud is, tenzij natuurlijke ventilatie de enige ventilatiemogelijkheid is.

Wat speelt er verder op dit moment vanuit de diverse ministeries? Onderzoek(swensen), vragen, acties. Niet aan toe gekomen

SvZ wetenschap – RIVM - verwachte wijzigingen?

- **5.1.2e** verwacht geen wijzigingen in advies RIVM
-

Vervolgafspraken

Een volgend overleg op donderdag 15 oktober 13:00 uur